

Ustawa o systemie oświaty w art. 38 ust. 1 pkt 1) przewiduje trzy przypadki, kiedy organ który powierzył nauczycielowi stanowisko kierownicze w szkole lub placówce dokonuje jego odwołania.

Do tych przypadków należy (wyliczenie to jest wyczerpujące, dlatego też wykluczone jest odwołanie umotywowane w inny sposób lub dokonane w innej formie niż przewiduje to komentowany przepis – Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1997 r., III RN 3/97):

- a. złożenia przez nauczyciela rezygnacji, za trzymiesięcznym wypowiedzeniem,
- b. ustalenia negatywnej oceny pracy lub negatywnej oceny wykonywania zadań wymienionych w art. 34a ust. 2 (prawidłowość dysponowania przyznanymi szkole lub placówce środkami budżetowymi oraz pozyskanymi przez szkołę lub placówkę środkami pochodzącymi z innych źródeł, a także gospodarowania mieniem; przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów; przestrzeganie przepisów dotyczących organizacji pracy szkoły i placówki) w trybie określonym przepisami w sprawie oceny pracy nauczycieli (art. 6a Karty Nauczyciela) - bez wypowiedzenia,
- c. złożenia przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny wniosku, o którym mowa w art. 34 ust. 2a; o odwołanie dyrektora szkoły lub placówki z końcem albo w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia jeżeli dyrektor szkoły lub placówki nie usunie w wyznaczonym terminie uchybień stwierdzonych w wyniku kontroli organu sprawującego nadzór pedagogiczny, nie opracuje lub nie wdroży w określonych w harmonogramie terminach programu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania albo nie uwzględni w tym programie zgłoszonych uwag i wniosków.

Organem odwołującym ze stanowiska jest odpowiednio:

- a. organ prowadzący (w przypadku szkoły samorządowej – organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego – Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego - Ośrodek Zamiejskowy w Lublinie z dnia 30 grudnia 2003 r. II SA/Lu 1510/2003) – wobec dyrektora szkoły (art. 36a ust. 1 ustawy)
- b. dyrektor – wobec wicedyrektora i innych osób zajmujących stanowiska kierownicze w szkole lub placówce (art. 37 ust. 1 ustawy).

Formą odwołania ze stanowiska jest zarządzenie (w przypadku gdy organ powołujący jest jednoosobowy) bądź uchwały (jeżeli organ jest kolegialny). Odwołanie w orzecznictwie sądów administracyjnych uznane zostało jako wyraz kompetencji władczej przysługującej organowi na podstawie przepisów prawa administracyjnego. Wprawdzie akt odwołania wywołuje również skutki w sferze prawa pracy, jednak okoliczność ta ma takie następstwo, że odwołany może kwestionować sam akt odwołania (np. zarządzenie organu gminy) przed sądem administracyjnym, natomiast własnego interesu w sferze skutków, jakie ów akt wywołuje w zakresie praw pracowniczych może dochodzić przed sądem pracy (Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 sierpnia 2010 r. I OSK 817/2010).

Ustawa nie określa uprawnień jakie przysługują odwołanemu z funkcji kierowniczej nauczycielowi. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa tendencja do przyznawania takiemu nauczycielowi jedynie roszczenia o odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za czas, do upływu którego miało trwać pełnienie powierzonych funkcji, nie więcej jednak niż za trzy miesiące (Uchwała Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 lutego 1993 r., I PZP 71/92).